

nemški pokregal, zakaj počasno dela in zlasti postave delavcem v korist odlaga. Angleži še se vedno bojijo Ircev in stikajo po dinamitu; kraljica je pala in si nogo zvinola. Veliki otok Guinejo blizu Avstralije pograbili so Angleži. — Francozi so se sprli s paganskim cesarjem Anamskim v Aziji, vojska se je uže pričela. — Črnogorski knez preseli se iz Cetinja v prijazniši Nikšić, kder mu stavijo veliko palačo. — Srbski kralj Milan potuje po deželi; njegov nasprotnik, izgani knez Črnidžordžević, pa se mu grozi, da ga kmalu prežene in osnuje večjo jugoslovansko državo. — Rusom so Angleži ponudili, naj Turkom vzamejo celo Armenijo, Angležem pa privoščijo Egipt. V Severni Ameriki živi mnogo Ircev. Ti imajo velik shod v mestu Filadelfiji. Ondi hočejo sklenoti, naj vsi Irči delajo na to, da se Angležem vzame Irski otok in osnuje irska republika. — Na španjolskem otoku Haiti so se prebivalci spuntali zoper vojaško posadko špansko in zasedli uže več mest.

Za poduk in kratek čas.

Kuga na slovenskem Štajerskem.

(Spisal M. Slekovec.)

(Dalje.)

II. Umrli za kugo je bil strašen videti. Črna smrt je vtisnila človeku grde, črne maroge in ga tako spremenila, da ni bil poznati. Iz nosnic in ust ie mrliču vrela črnkasta kri, iz kožnih bul in tvorov se mu je pa cedila smrdljiva sokrovica. Meso — čez vse odurno in gnjilo, je kipeló kakor kvas in širilo je na vse strani tako grozen smrad, da ni mogla živa duša blizu obstati.

O ko bi kdo le skoraj zakopal mrliča, da bi še drugih ne okužil! Pa žalibog ni bilo večkrat za najboljšo plačo dobiti človeka, ki bi mrtvo truplo, kakor je bilo zaukazano, potegnil z železnim krampom na dolgem ročniku iz hiše in ga spravil k jami, v katero so mrličee metali, z živim apnom potrošali in s prstjo zagrebali.

Po tem takem se pač ni čuditi, če beremo, da so na osamljenih krajih ležala mrtva trupla po več tednov nepokopana na prostem polji — psom in divji zverini v živež.

Enako so mrličii zaostajali tudi po hišah. In če so potem, ko je bila kuga prenehala, preiskovali osamljene hiše, našli so tu in tam v postelji ali sred izbe na pol strohnela trupla ubogih, katerih niso pokopali, da, — tu pa tam morali so cele kupe človeške gnjilobe z motikami pograbiti in iz hiše pospraviti. Navadno so pa v enakih slučajih z vladnim dovoljenjem hiše vžgali, da je vse skupaj zgorelo.

Kakor pogrebnikov, je semtertje majnkalo

tudi strežnikov in zdravnikov. Zato so odprli vočkrat celo ječo, in na smrt obsojeni in drugi jetniki so morali okuženim streči in mrličee pokopati.

Zdravnikov je bilo v obče malo, pa še ti so se branili iti k okuženim v bolnišnice; v nekterih krajih so nje morali peljati zvezane in vklenjene k bolnikom, da so jim dajali potrebna naročila in zdravila.

Sploh pa je vredno, da si kužnega zdravnika ogledamo nekoliko bolj na tenko, — vsaj so bili nekteri, osobito oni po večih mestih — zares prav smešne prikazni, rekel bi: maškare. Kedar so namreč obiskovali skužene, so nosili dolgo haljo iz povoščenega sukna in velike jirhaste rokavice.

Črez glavo so imeli šemo ali larvo potegneno. Ta je imela steklena oči in dolgi, kljunu podoben nos, ktereга so naphali z različnimi dišavami.

Okuženih se zdravniki niso nikdar dotaknili z roko, čeravno so imeli debele rokavice, ampak tipali so nje z dolgo palico in njim kazali, kaj naj storijo.

Teh „zdravnikov kljunačev“, kakor so jih ljudje zaradi dolgega nosa imenovali, se je vse balo; ne le otroci, ampak tudi odrasčeni so se poskrili pred njimi.*)

Proti kugi ni bilo zdravila, na katero bi se bilo zanesti. Večidel je to, kar je prvemu koristilo, drugemu škodovalo. Zdravniki so iz različnih rastlin in tvarin skuženim kuhali pijače in pripravljali so za kužne bule in tvore obliže ali flaštre. Priporočevali so zdaj borovico in terjak kot najboljšee zdravilo, zdaj zopet navadni podleseki, ki pozno v jesen na slabih travnikih cvete in pimplino ali bedrenee; sploh karkoli je kje z vspehom, če je tudi le izmišljenino bila, rabila kaka babela, nasvetovali so potem tudi zdravniki v najboljši dokaz, da jih je vsa učenost pustila na cedilu. V neki zdravniški knjigi iz 16. stoletja najdeš med pripomočki zoper kugo nasvetovane tudi te le: „Za časa kuge pij zarán na tešče, če le zamoreš in se ti preveč ne gabi — lastno vodo; ta prežene gnjilobo iz želodca in odpre jetra in čreva.“

„Če čutiš, da je zrak okoli tebe okužen, drgaj se pogostoma ob kozlu, čeravno še tako smrdi, če pa nimaš kozla, pojdi na stranišče in srkaj v se ondotni zrak.“**)

Zelo čislano zdravilo in branilo zoper kugo je bilo tudi tako imenovano „zlato jajce“. Iz navadnega kurjega jajceta so seedili beljak, k rumenjaku pa djali žofrana. Ko so luknjico bili z luščino lepo zadelali, so jajce zakopali v gorki pepel. Pečeno so zdrobili in stolkli ter še primesali raznih tvarin, osobito precej dob-

*) Einsiedler Kalender 1876.

**) Dr. Raimund Hinderer! Medicina militaris 4. Cap.

rega terjaka. Ovo zmez so jemali v kroglicah, kakor grah debelih in njo povzdigovali nekaj časa čez vsa druga zdravila. Ker so zlato jajce rabili celo kralji in cesarji, bilo je semtertje znano tudi pod imenom „kraljeve latverge.“

Med raznimi zdravili, ki so se v kužnih časih zelo rabila, ne smemo prezreti „krapavice“ ali navadne krote, vsaj je semtertje zavzemala prvo mesto med zdravili. Ne samo priposti ljudje, ampak tudi učeni zdravniki so ovo odurno žabo čez mero hvalili in priporočevali kot najmočnejše, in najizvrstnejše zdravilo proti kugi. Nalovljene med mešami (od 15. avgusta do 8. septembra) so baje bile najboljše. V obče se je trdilo, da krapavice vlečejo na se kužni strup.

Zato so ljudje natikali žive krote na kole, največ pred hišnimi vrati; na solnci posušene pa so služile v razno rabo. Prah stolčenih krapavic so nosili stari in mladi v svilnatih mešičkih na srčni jamici; marsikteri pa je imel na vratu obešeno kakor dragoceno svetinjo celo kroto.

Tudi kuhali so nje v mleku in jesihu, in kuhane polagali na kužne rane ali pa tudi jedli z juho vred.

(Dalje prihodnjič.)

Smešnica 16. Oča: „Moj ljubi sin, kedar se bodeš ženiti hotel, tedaj ti bodem dobro svetoval.“ Sin: „Ljubi oče, kaj mi pa bode svetovali?“ Oča: „Da bi se ne ženil.“

Razne stvari.

(Svitli cesar) pridejo 9. julija zvečer v Maribor, prenočijo v knezoškofovej palači; ob 1/2 6 bodo vojaštvo ogledovali, potem obiskovali cerkve, bolnišnice, šole itd. ob 10. dajali audijence in se odpeljali popoludne v Ptuj, od tam v Rogatec in Slatino; 11. julija zjutra pridejo v Celje in se odpelajo popoludne v Ljubljano.

(Mariborski Barthel) je v 16 slučajih goljufal pri računih v javnej bolnišnici deželo in posameznike ter je sedaj obsojen na 18 mesecev v kajho; mestni uradnik Dernijač, ki mu je prisiljen bil obleko zaumrlih prodavati in krive protokole pisati, bil je nekriv spoznan.

(Kot okrajni glavar) v Maribor pride iz Radgone baron Hein, in v Radgono nekov Netolička iz Murave.

(Čitalnica v Gornjem gradu) napravi dne 6. maja veselico s plesom in tombolo. S čistim doneskom nakupijo se srečke Narodnega doma. K obilnej udeležitvi vabi odbor.

(Bistričanje) bi radi „purgermeistera“ stavili pa ne morejo, ker še protest 25 bistriških meščanov zoper nepostavnosti pri volitvah dne 2. marca ni rešen.

(Č. g. Jakob Bohinc). Brašlovski dekan niso nič dopisovali o tamošnjih volitvah v naš list. Pisali so sami svetni gospodje in čvrsti narodnjaki slovenski. Naj toraj č. g. dekana nasprotniki dopisov pri miru pustijo!

(Strašen ogenj) v Stoncih niže Ptuja je 14 posestnikom hiše in vsa gospodarska poslopja uničil. To je v kratkem 4. požar. Kako hočejo sedaj še lastno šolo staviti za 5000 fl.?

(Sv. birmovanje) bode 29. aprila pri sv. Magdaleni v Mariboru, 5. maja pri sv. Lovreci, 6. maja pri Devici Mariji v puščavi, 7. maja v Rušah in 8. maja v Lembahu.

(Štipendij) za dijake je 20 razpisanih do 30. aprila.

(Konkurz) napovedal je trgovec Ulrich v Kozjem; den imajo upniki 25. aprila.

(Magdalenarice) grajščine Freistein še niso prodale pač pa oskrbnika Boroša napodile.

(Za brezverske šole in osemletno šolsko dolžnost) prosajo pri državnem zboru na Dunaji nemškutarski župani slovenskih občin: Celjska okolica, Škofja vas, Teharje(!), Velike Pirešice (Vervegovno maslo) in Breg pri Ptui. Ali so res občinski odbori bili vprašani in sklepali, da hočejo imeti nespremenjeno sedanjo trdo šolsko postavo ali so župani se predrznili, ne da so sklicali odborov, podpisavati v imenu svojih občin?

(Iz nemških kmečkih občin) na Štajerskem in Avstrijskem pa je prišlo nad 1000 prošenj, v katerih zahtevajo šole v verskem duhu vrejene in olajšave v šolskem obiskovanju. Naši nemškutarski župani pa sebe in svoje občine sramotijo z nasprotnimi prošnjami.

(Regimentnim godbam) je prepovedano „Wacht am Rhein“ itd. zagosti. Tako je prav. Ovo naj prusaki krolijo.

(Za slovenski regiment 87) tirjali so letos novincev v mestu Celji 45 (IV. letnikov 8), od okrajev v okolici 1893 (IV. 337), Gornjigrad 332 (IV. 80) Šoštanj 310 (IV. 51) Slov. Gradec in Mahrenberg 618 (IV. 150), Konjice 543 (IV. 116) Ptuj in Ormož 1570 (IV. 267) Rogatec 331 (IV. 54) Kozje 511 (IV. 102), Brežice in Sevnica 676 (IV. 106).

(Obsojeni) v Celji bili so: Štefan Plajšek na 9 mesecev in Bošt. Predikaka na 7 mesecev, obadva od sv. Lovrenca na Dravskem polju, Anton Kramberger iz Ormoža na 8 in Blaž Ivanuša z Vinske gore na 3 mesece. Ani in Antonu Krambergerju se ni moglo dokazati, da bi bila župnikov škedenj pri sv. Miklauži užgala.

(Od sv. Lovrenca) v Slov. goricah se nam piše, da so povsod pridni narodni župani, samo Sakoški pisari nemški, kakor da bi tam sami Nemci prebivali. Tudi drugo je v takšnem redu, v kakšnem so ceste.